

Titolo titolo.

Aŭtoroj, aŭtoroj, aŭtoroj
Adreso de la ĉefa(j) aŭtoro(j)

Resumo

La studo – surbaze de reta enketo – provas prezenti diversajn aspektojn de la esperantlingva bildo de la mondo kaj serĉos respondon al la demando, kiomgrade la elektitaj terenoj estas influataj de la fontolingvoj de Esperanto, de la gepatra lingvo de esperantistoj kaj kiom ili fontas el la specifa strukturo kaj kulturo de Esperanto mem. En la gramatika sistemo esploras: la seksismaj trajtoj; la fiksiĝo de specifaj, prototipaj signifoj ĉe derivitaj vortoj; la produktivo de bazaj vortoj. Enkadre de la leksiko analizatas: kolornomoj; kulturdependaj vortoj kaj esprimoj; la signifometaforiĝo; lingvaj stereotipoj. Ankaŭ la pragmatika flanko kiel elvokivo kaj ĝentileco estas prezentata.

Enkonduko

Ĉiuj lingvoj iom alie mapas la mondon kaj eluzas diversajn strukturojn por redoni similan enhavon. La homa kulturo speguliĝas en la lingvo, kaj siavice la uzata lingvo influas la pensadon, donas iujn kadrojn por percepti la fizikan kaj spiritan mondon.

Esplor-demando: kiomgrade elektitaj eroj de la monda lingva bildo estas influataj de la fontolingvoj de Esperanto – de la eŭropa kultursfero, de la gepatra lingvo de esperantistoj, kaj kiomgrade ili fontas el la specifa strukturo de Esperanto mem, kiajn lingvaj manifestiĝojn havas la Esperanta kulturo.

Metodoj

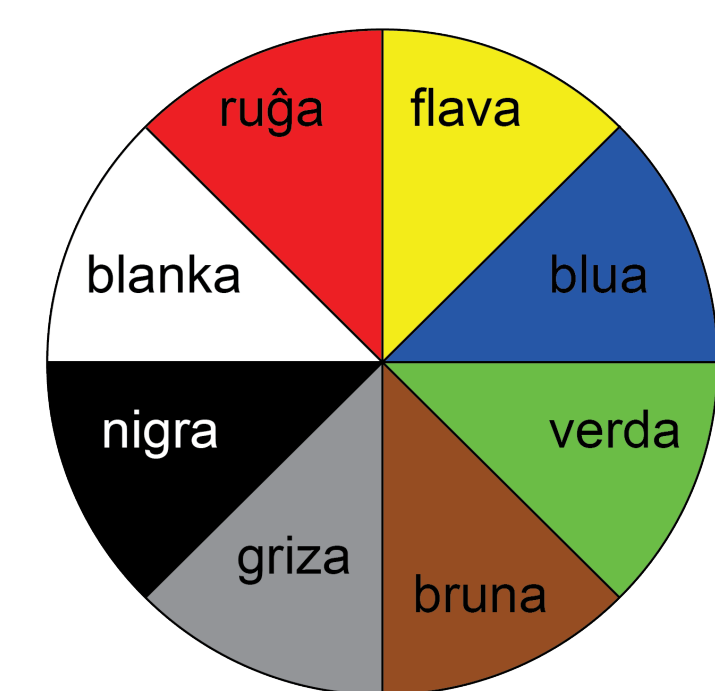
1. Reta enketo dissendita al 100 personoj, kiuj konsideras sin bonaj parolantoj de la lingvo Esperanto. 93% el ili scipovis alian fremdan lingvon, krom la gepatra kaj Esperanton. La divido de la enketitoj laŭ profesio ne estis ekvilibra: instruistoj kaj personoj kun supera edukiteco estis pli multnombraj ol kutime en nacilingva medio.

2. Serĉo en la limigita Esperanta tekstaro (pli ol du milionoj da vortoj ed elektitaj Esperanto-tekstoj, kunmetita de Bertilo Wennergren). (<http://tekstaro.com/>)

3. Esplorado de lingvouzo per reta serĉado.

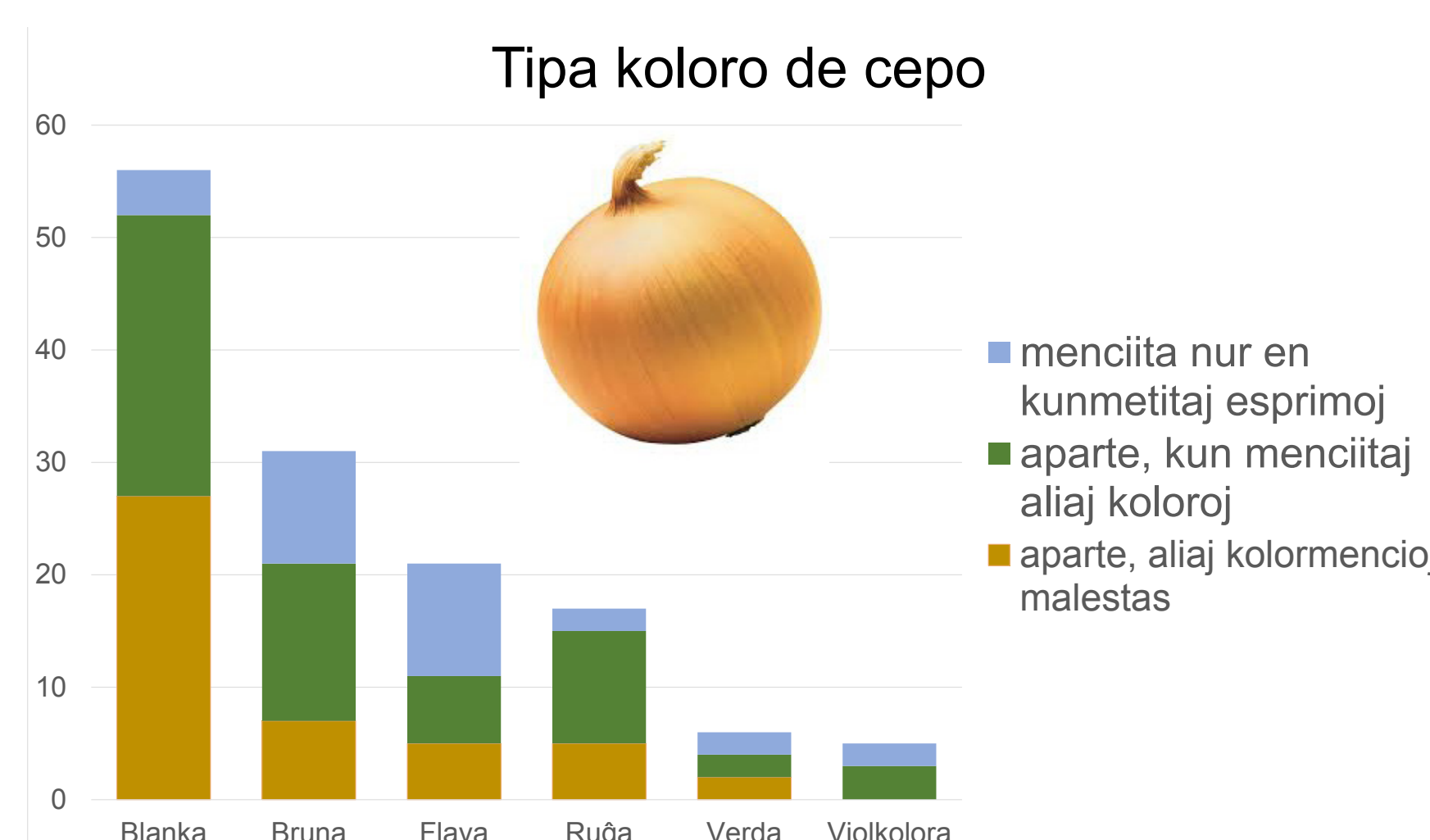
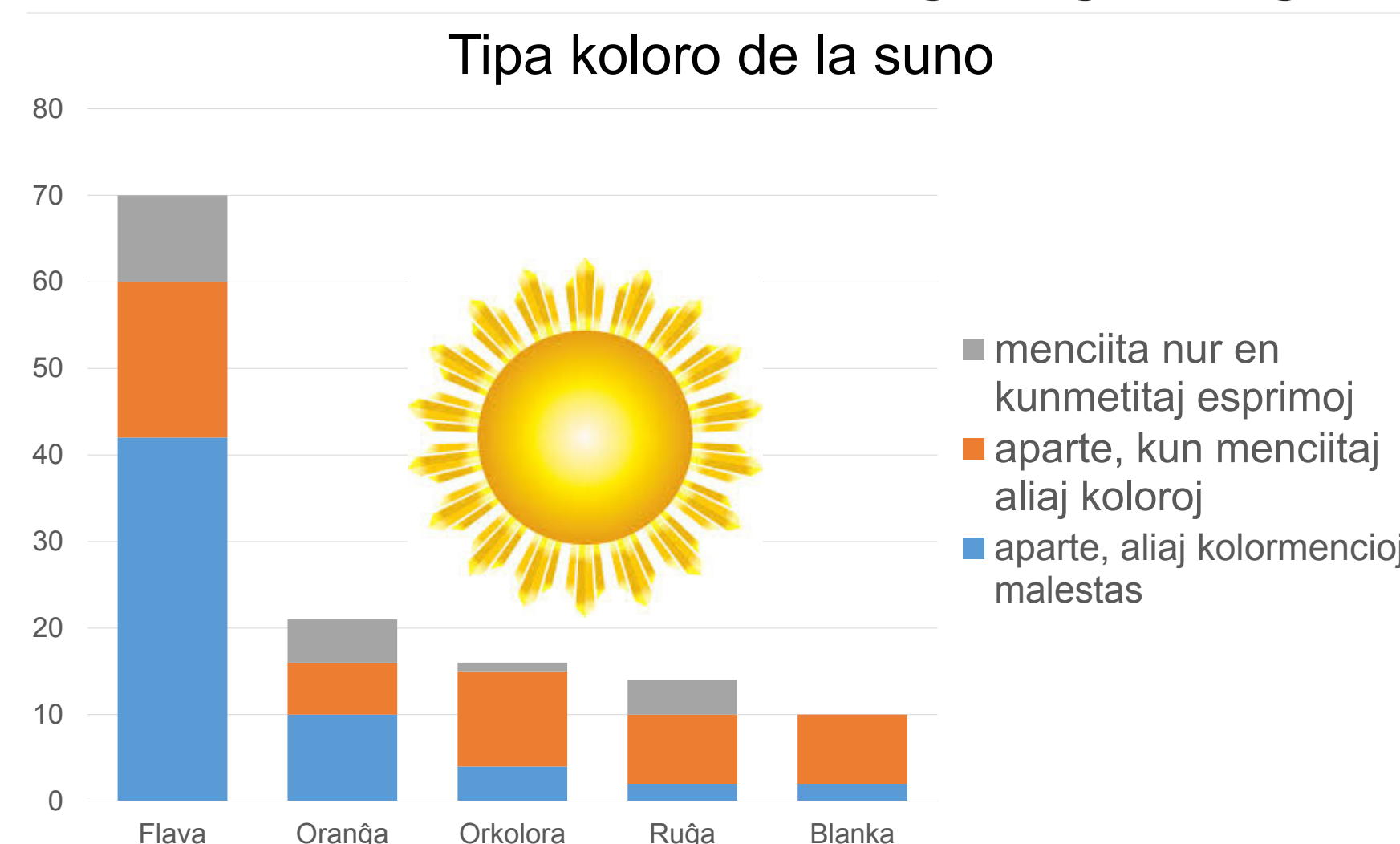
Rezultoj

Ok bazaj koloroj en Esperanto

Kutimaj esprimoj		
papriko	akra (30%)	pika (70%)
malsano	grava (60%)	serioza (33%)
demandon	fari (54%)	starigi (32%)

Tipa koloro de diversaj objektoj

Notu, ke la statistika prilaboro malfacilas, ĉar kelkaj enketitoj donis plurajn respondojn, krome ne estis specifite, ĉu temas pri la interno aŭ pri ekstero de cepo, la celo estis esplori la stereotipan bildon.

Konkludoj

- **Tendenco al sekse neŭtralaj bazaj vortoj.** Se necese, oni formas sekse markitajn elementojn (per -in virinon, sed mankas akceptita simetria vira markilo).
- **La regula vortfarado ofte kondukas al vortoj, kies tipa uzo koncentriĝas al ilia prototipa signifo** (lernejo kiel institucio, kie oni instruas). Se oni havas jam konvencian vorton, la vortfaremo malpli aktivas.
- **Kelkcent bazaj vortoj havas grandan rolon en la vortoprovizo**, ĉar al ili ligiĝas kelkmil aliaj per la vortfarado (vd. la derivaĵojn de tero!).
- **En la mapado de la mondo Esperanto sekvas siajn fontolingvojn**, do eŭropan aliron, kie gravas ekz. la distingo inter viro/virino, vivanta/nevivanta. Kiam necesas limigo de la senco de la vorto, tiam ekfunkciis ankaŭ slavaj influoj. Tamen en la plukonstruo de la vortoprovizo validas la sinteza karaktero de Esperanto, kiu forme kunligas la semantike rilatajn vortojn.

Sugestoj por plua esplorado

1. Pli grandskala kaj pli detala enketo.
2. Ripetado de la esploro, kiam la esploristoj disponos pli grandan kaj multflankan Esperantan reprezentan korpuson, por havi pli fidindajn datumojn por montri ties karakterizaĵojn.

Bibliografio

- Anusiewicz, Janusz; Anna Dąbrowska, Michael Fleischer (2000): Lingva bildo de la mondo kaj kulturo. Projekto de esplorkoncepto) En: Anna Dąbrowska, Janusz Anusiewicz (red.), *Językowy obraz świata i kultura*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego (*Język a kultura*, 13), p. 11-44 (ankaŭ en: <http://www.lingwistyka.uni.wroc.pl/jk/>).

- Auld, William (1986): *Kulturo kaj internacia lingvo*. Chapeco: Fonto.

- Bańcerowski, Janusz (1999): "A világ nyelvi képe mint a szemantikai kutatások tárgya" (La lingva bildo de la mondo kiel la objekto de semantikaj esploroj). En: *Magyar Nyelv*, n-ro 2, p. 188-195; <http://www.c3.hu/~magyarnyelv/99-2/banczer.html>.

Fiedler, Sabine (2002): *Esperanta frazeologio*. Roterdamo: UEA.

Danke

La aŭtoroj dankas al d-ino Victoria Hackett (Federacia Universitato de Kazohinio), al la Sekretario pri Scienca Esplorado de la Federaciaj Ŝtatoj de Mikronezio kaj la Departemento pri Modernaj Lingvoj de UKL.

AdE

